

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2021-41-01

15.10.2021.

Ierosināta lieta par normu, kas paredz aizliegumu kandidēt uz tiesneša amatu personām, pret kurām kriminālprocess izbeigts uz nereabilitējoša pamata

Satversmes tiesas 4. kolēģija 2021. gada 15. oktobrī ierosināja lietu “Par likuma “Par tiesu varu” 55. panta 3. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 101. panta pirmajai daļai un 106. panta pirmajam teikumam”.

APSTRĪDĒTĀ NORMA

Likuma “Par tiesu varu” 55. panta 3. punkts paredz, ka par tiesneša amata kandidātu nevar būt personas, pret kurām kriminālprocess izbeigts uz nereabilitējoša pamata.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMA

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 101. panta pirmā daļa: Ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu.
- Satversmes 106. panta pirmais teikums: Ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai.

LIETAS FAKTI

Pieteikuma iesniedzējs vēlas kandidēt uz tiesneša amatu, taču saskaņā ar apstrīdēto normu nav tiesīgs to darīt, jo pirms vairākiem gadiem viņš tika saukts pie kriminālatbildības un kriminālprocess pret viņu tika izbeigts uz nereabilitējoša pamata.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētajā normā paredzētais absolūtais aizliegums nav samērīgs, jo tas esot balstīts uz nepamatotu priekšstatu, ka persona, kas reiz izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, nespēj mainīties. Pamattiesību ierobežojumam esot leģitīms mērķis – aizsargāt demokrātiskas tiesiskas valsts iekārtu un citu cilvēku tiesības, nodrošinot, ka par tiesnešiem kļūst personas ar augstu morālo stāju, kā arī veicinot sabiedrības uzticību pret tiesu varu. Taču šos mērķus varot sasniegt ar citiem, personas tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem.

Proti, apstrīdētajā normā minēto personu tiesības kandidēt uz tiesneša amatu esot iespējams regulēt atšķirīgi, ņemot vērā personas vainas formu, noziedzīgā nodarījuma smagumu un laiku, kas pagājis kopš tā izdarīšanas, vai paredzēt katra kandidāta individuālu izvērtējumu. Apstrīdētajā normā paredzētais aizliegums ne vien nesniedzot sabiedrībai labumu, bet varot pat kaitēt tās interesēm, jo atsevišķos gadījumos šī aizlieguma dēļ par tiesnešiem nevarot kļūt kvalificēti un kompetenti juristi.

TIESAS PROCESS

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2021. gada 15. decembrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

- Lietas sagatavošanas termiņš ir **2022. gada 15. marts**.

Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

- Lēmums par lietas ierosināšanu pieejams šeit: https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2021/10/2021-41-01_lemums_par_ierosinasanu.pdf

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzī informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803

